

SÉNAT DE BELGIQUE

SÉANCE DU 8 JUIN 1939.

Rapport de la Commission de la Défense Nationale, chargée d'examiner le projet de loi contenant le Budget de la Défense Passive du Territoire contre le péril aérien pour l'exercice 1939.

(Voir le n° 63 du Sénat.)

BELGISCHE SENAAAT

VERGADERING VAN 8 JUNI 1939.

Verslag uit naam der Commissie van Landsverdediging, belast met het onderzoek van het Wetsontwerp houdende de Begrooting van de passieve verdediging van het grondgebied tegen het Luchtgevaar voor het dienstjaar 1939.

(Zie n° 63 van den Senaat.)

Présents : MM. CROKAERT, président-rapporteur; BORGINON, CLESSE, COOLS, le baron DE DORLODOT, DEMETS (Fernand), le comte DE LA BARRE D'ERQUELINNES, DOUTREPONT, FORTON, GOB, MISSIAEN, le baron NOTHOMB, OLYFF, ROGISTER, VAN EYNDONCK, VAN REMOORTEL et VIGNERON.

MESDAMES, MESSIEURS,

Les crédits demandés par le Gouvernement pour les dépenses ordinaires de la défense passive du territoire contre le péril aérien et afférentes à l'exercice 1939 s'élèvent à la somme de 7,931,900 francs.

Ce budget permettra d'instituer le Service Civil Territorial de la protection aérienne passive.

*
* * *

Ce Service civil comprendra un Commissariat Général et une Garde civile territoriale.

Les membres de ce Service civil ne seront, à aucun échelon, des belligérants. En effet, ils ne feront partie ni de l'armée, ni de la gendarmerie, ni même d'une garde civique, seuls éléments de la force publique reconnus par la Constitution. Ils ne seront donc soumis à aucune des lois ou coutumes de la guerre applicables

MEVROUWEN, MIJNE HEEREN,

De kredieten door de Regeering aangevraagd voor de gewone uitgaven in verband met de passieve verdediging van het grondgebied tegen luchtgevaar voor het dienstjaar 1939 bedragen 7,931,000 frank.

Deze begrooting moet toelaten den Territorialen Burgerlijken dienst voor passieve luchtverdediging op te richten.

*
* * *

Deze Burgerlijke Dienst omvat een Algemeen Commissariaat en een Territoriale burgerlijke wacht.

De Leden van den Burgerlijken Dienst zullen geen oorlogsvoerenden zijn. Inderdaad, zij behooren noch tot het leger, noch tot de Rijkswacht, noch zelfs tot de burgerwacht, de eenige elementen van weermacht door de Grondwet erkend. Zij zullen dus niet onderworpen zijn aan eenige oorlogswet of -gebruik van toepassing op

aux unités prenant part aux opérations et ils ne pourront être faits prisonniers de guerre. Ils resteront civils, car leur mission, toute de protection et entièrement passive, ne comportera pas d'actes d'hostilité.

Il serait à souhaiter, et votre Commission en exprime formellement le vœu, que les principes ainsi énoncés soient codifiés à La Haye. Tous les pays sont intéressés à cette consécration. La défense passive des populations civiles contre le danger aérien revêt une importance au moins égale aux secours aux blessés que naguère la Convention de Genève a efficacement sauvegardés.

* *

Plusieurs membres de la Commission critiquent la terminologie employée. Ils voudraient voir substituer à l'expression : « Défense passive » celle de « Protection passive » et à l'expression : « Garde civile territoriale, celle de « Service de protection civil ». Ils estiment qu'ainsi serait accentué le caractère civil du Service. Ils estiment aussi qu'il importe grandement d'éviter toute confusion entre la Garde territoriale anti-aérienne qui est militaire et la Garde civile territoriale qui ne l'est pas. Ils attachent une particulière importance à cette question et la Commission tout entière s'est ralliée à ce point de vue.

* *

A la tête du Service Civil sera placé un Commissaire général de la Protection Aérienne Passive, nommé par le Roi.

Toutes les autorités publiques, centrales, provinciales et communales seront tenues de collaborer à la protection aérienne passive. Les Gouverneurs auront la direction de cette protection dans leurs provinces et les bourgmestres dans leurs communes. A ce titre,

de eenheden die deelnemen aan de krijgsv verrichtingen, en zij zullen dus niet krijgsgevangen kunnen worden gemaakt. Zij blijven burgers, want hun opdracht van passieve bescherming bedraagt geen vijandelijke daad.

Het ware te wenschen, en uw Commissie drukt dien wensch dan ook uit, dat deze beginselen in Den Haag zouden worden gecodificeerd. Al de landen hebben belang bij hun bekrachtiging. De passieve bescherming der burgerbevolking tegen luchtgevaar is even belangrijk als de hulp aan de gewonden, door de Overeenkomst van Genève doelmatig gevrijwaard.

* *

Verschillende leden der Commissie hebben de gebruikte terminologie geheld. Zij zouden de uitdrukking « passieve verdediging » willen zien vervangen door « passieve bescherming » en de uitdrukking « burgerlijke territoriale wacht » door « burgerlijke beschermdienst ». Zij achten dat aldus het burgerlijk karakter van den dienst beter zou worden beklemtoond. Zij achten ook dat het ten zeerste geboden is elke verwarring te vermijden tusschen het territoriale luchtverweer, dat van militaire aard is, en de territoriale burgerlijke wacht, die het niet is. Zij hechten het grootste belang aan dit punt en de geheele Commissie sluit zich daarbij aan.

* *

Aan het hoofd van den burgerlijken dienst staat een commissaris-generaal voor passieve luchtbescherming, door den Koning benoemd.

Al de openbare, centrale, provinciale en gemeentelijke overheden zijn gehouden mede te werken aan de passieve luchtbescherming. De gouverneurs zullen de leiding van deze bescherming in hun provinciën hebben en de burgemeesters in hun

les administrations provinciales et communales sont tenues de mettre, à la disposition du Service Civil, les locaux et les terrains nécessaires à l'instruction du personnel et à la réalisation des travaux de protection.

Les règles relatives à cette organisation et aux attributions du Commissariat sont tracées dans l'arrêté royal du 20 mai 1939, pris en vertu de la loi du 1er mai 1939 attribuant au Roi certains pouvoirs pour pourvoir, notamment, à des nécessités urgentes. Cet arrêté vise, en réalité, à l'exécution de la loi du 27 décembre 1938. (Voir *Moniteur* du 1er juin 1939, pages 3742 et suivantes.)

La garde civile territoriale comprendra une inspection générale, des directions provinciales et locales, et des unités provinciales, régionales et locales, dont un arrêté royal fixera l'organisation et la composition. Une inspection générale sera rattachée au Commissariat général.

Le recrutement de la garde civile territoriale est local ou régional. Il est basé sur le volontariat. Si le volontariat ne suffit pas à assurer le recrutement, le Gouvernement pourra incorporer d'office les hommes âgés de plus de 25 ans faisant partie de la réserve de recrutement de l'armée, en commençant par les hommes les plus jeunes. L'engagement volontaire de personnel féminin pourra être admis.

* * *

Des peines disciplinaires sont prévues : elles comprennent la réprimande, la suspension, le renvoi et, en temps de guerre, les arrêts pendant un mois au plus. Un Conseil de discipline fonctionnera pour la garde civile territoriale soit par commune, soit par groupe de communes.

gemeenten. Te dien titel zijn de provinciale en gemeentebesturen gehouden, ter beschikking van den burgerlijken dienst, de noodige lokalen en terreinen voor de opleiding van het personeel en de uitvoering van de beschermingswerken te stellen.

De regelen in verband met deze inrichting en met de bevoegdheid van het commissariaat zijn vastgelegd in het koninklijk besluit van 20 Mei 1939 genomen krachtens de wet van 1 Mei 1939, waarbij aan den Koning zekere machten worden toegekend om nl. te voorzien in dringende behoeften. Dit besluit slaat in werkelijkheid op de uitvoering van de wet van 27 December 1938 (zie *Staatsblad* van 1 Juni 1939, blz. 3742 en volgende).

De territoriale burgerlijke wacht bedraagt een algemeene inspectie, provinciale en plaatselijke directies, en provinciale, gewestelijke en plaatselijke eenheden, waarvan een koninklijk besluit inrichting en samenstelling regelt. Een algemeene inspectie is werkzaam bij het commissariaat-generaal.

De aanwerving van de territoriale burgerlijke wacht is plaatselijk of gewestelijk. Zij is gesteund op vrijwillige dienstneming. Zoo de vrijwillige dienstneming niet volstaat om de aanwerving te verzekeren, kan de Regeering van rechtswege manschappen inlijven ouder dan 25 jaar en deel uitmakende van de wervingsreserve van het leger te beginnen met de jongste manschappen. Vrijwillige dienstneming van vrouwelijk personeel kan worden toegelaten.

* * *

Tuchtstraffen zijn voorzien : berisping, schorsing, afdanking en, in oorlogstijd, arrest van ten hoogste een maand. Voor de territoriale burgerlijke wacht, zal er een Tuchtraad zijn, hetzij per gemeente, hetzij per groep van gemeenten.

Indépendamment de ces peines disciplinaires, des amendes pénales et même, en temps de guerre, des peines d'emprisonnement, sont prévues pour le cas où le garde se soustrairait volontairement à l'inscription d'office, ou refuserait de participer à un service commandé ou se rendrait coupable de négligence dans la conservation du matériel et des objets d'équipement qui lui sont confiés. (Voir articles 44, 45 et 46 de l'arrêté royal du 20 mai 1939 : arrêté n° 3.) Nous est avis que ces dispositions pénales n'échappent pas à la critique. On voit mal un tribunal correctionnel intervenir pour faire respecter la discipline dans une garde civile. Cette rigueur assez insolite ne sera peut-être pas de nature à encourager beaucoup le volontariat, sur lequel il faut cependant compter pour recruter abondamment le Service Civil Territorial. Il eut été beaucoup plus expédient, nous semble-t-il, de confier toute la discipline, sauf les cas de délits de droit commun (voir article 44 de l'arrêté royal n° 3), aux Conseils de discipline institués par l'article 41 du dit arrêté.

C'est une tendance regrettable que celle qui se manifeste trop souvent dans tant de lois de confier au juge répressif la sanction de faits qui n'ont en soi rien de déshonorant. Sans compter que cette tendance surcharge les parquets et les détourne de leur mission essentielle.

On cherche en vain, en l'occurrence, la raison suffisante qui a pu dicter ces indésirables dispositions pénales. L'arrêté n° 3 est pris en vertu de la loi des pleins pouvoirs. Mais celle-ci a-t-elle donné au Pouvoir exécutif le droit de décréter des peines à charge de gardes civils? La Constitution, en son article 9, dit que nulle peine ne peut être établie ni appliquée qu'en vertu de la loi. Plusieurs membres de la Commission font les plus ex-

Onaangezien deze tuchtstraffen, worden geldboeten en, in oorlogstijd, gevangenisstraffen voorzien, ingeval de wacht zich vrijwillig moest onttrekken aan de inschrijving van rechtswege of mocht weigeren aan een bevolen dienst deel te nemen, of zich schuldig mocht maken aan onachtzaamheid bij het bewaren van het materieel en van de hem toevertrouwde uitrustingstukken. (Zie de artikelen 44, 45 en 46 van het koninklijk besluit van 20 Mei 1939, besluit n° 3.) Wij achten deze strafbepalingen niet vrij van kritiek. Men kan zich bezwaarlijk een correctie-neele rechtbank voorstellen die zou ingrijpen om de tucht bij een burgerlijke wacht te doen naleven. Deze vrij ongewone strengheid is niet van zulken aard dat daardoor de vrijwilligedienst-neming zal worden bevorderd, waarop toch moet worden gerekend om den Territorialen Burgerlijken Dienst overvloedig te stoffeeren. Het ware, naar onze meening, beter geweest al de tuchtzaken, behalve de delicten van gemeen recht (zie artikel 44 van het koninklijk besluit n° 3), te verzenden naar de Tuchtraden ingesteld bij artikel 41 van dit besluit.

Het is een betreurenswaardige neiging, die in al te veel wetten tot uiting komt, en die erin bestaat aan den strafrechter de beteugeling op te dragen van feiten die heelemaal niet onteerend zijn. Men mag niet vergeten dat dergelijke neiging de parketten overlast en hen onttrekt aan hun essentieele opdracht.

Te vergeefs zoekt men hier afdoende redenen welke deze ongewenschte strafbepalingen zouden kunnen wettigen. Besluit n° 3 werd genomen krachtens de wet der bijzondere machten. Doch heeft deze aan de uitvoerende macht het recht gegeven straffen te voorzien ten laste van burgerlijke wachten? De Grondwet in haar artikel 9 zegt dat geen enkele straf mag worden ingevoerd bepaald noch toegepast dan uit kracht eener wet. Verschillende

presses réserves à ce sujet. Ils estiment que le Gouvernement a excédé, en cette matière, les pouvoirs consentis. Mais à supposer que la loi des pleins pouvoirs ait permis au Gouvernement de disposer comme il l'a fait aux articles que nous critiquons ici, rien n'empêchait cet arrêté de donner aux Conseils de discipline le pouvoir de prononcer des sanctions suffisantes, comme le faisaient jadis les Conseils de discipline de la Garde civique. Ce qu'un arrêté royal a mal fait, un autre peut le défaire et le mieux faire. D'autant que l'exercice des pleins pouvoirs est soumis à ratification législative. Il est à espérer qu'il en sera fait ainsi.

* *

Le budget soumis à votre examen ne vise qu'à pourvoir à des dépenses ordinaires de personnel et de matériel. C'est un budget d'organisation et de mise en train.

Les dépenses extraordinaires sont et seront couvertes par une somme de 88 millions, dont 83 millions prélevés sur les 600 millions de crédits votés en décembre 1938 et 5 millions venant du budget du Ministère de l'Intérieur et datant de l'époque où la défense passive relevait de ce Département.

Ces dépenses extraordinaires seront essentiellement les suivantes :

1° Achat et distribution de 300 sirènes mobiles et de 100 grosses sirènes qui, vraisemblablement, seront toutes en place à la fin du présent mois de juin;

2° Equipement des centres de renseignements destinés à faire fonctionner les sirènes; ces centres, situés près de la frontière, font déclancher, par un signal automatique, les sirènes situées à l'intérieur du pays;

leden der Commissie maken dienaangaande het meest uitdrukkelijk voorbehoud. Zij achten dat de Regeering hier de haar opgedragen machten heeft overschreden. Doch, gesteld dat de wet der bijzondere machten aan de Regeering hebbe toegelaten bepalingen te voorzien als in de artikelen die wij hier hekelen, dan belet toch niets dat dit besluit aan de Tuchtraden de bevoegdheid zou toekennen voldoende sancties uit te spreken, zooals vroeger het geval was met de Tuchtraden van de Burgerwacht. Wat een koninklijk besluit verkeerd heeft gedaan, kan een ander besluit ongedaan maken en verbeteren. Te meer daar de uitoefening van de volmachten door de wetgeving moet worden bekrachtigd. Het is te hopen dat aldus zal geschieden.

* *

De ons voorgelegde begrooting heeft enkel voor doel te voorzien in de gewone uitgaven van personeel en materieel. Het is een begrooting van inrichting en ingangzetting.

De buitengewone uitgaven worden gedekt door een bedrag van 88 miljoen, waarvan 83 millioen afgenomen worden op de 600 millioen kredieten in December 1938 toegestaan, en 5 miljoen komen van de begrooting van Binnenlandsche Zaken en dagteekenen van het tijdperk dat de passieve verdediging onder dit departement resorteerde.

Deze buitengewone uitgaven zijn hoofdzakelijk de volgende :

1° Aankoop en uitdeeling van 300 mobiele sirenen en van 100 groote sirenen die vermoedelijk alle einde der maand Juni zullen geplaatst zijn;

2° Uitrusting der waarschuwingscentra die de sirenen moeten doen werken; deze centra bij de grens gelegen zetten de sirenen in het binnenland automatisch in werking;

3° Acquisition de 40,000 lampes-tempête;

4° Confection de 4 millions de sacs à terre stockés, notamment, dans les grands centres du pays;

5° Fabrication de 515,000 masques passifs, de 100,000 masques actifs et de 500 appareils isolants;

6° Acquisition d'un million de sacs à sable contre l'incendie, qui seront, avec le concours de l'armée, répartis parmi les populations des grands centres pour être disposés dans les combles des immeubles en vue d'une rapide intervention en cas d'incendie;

7° Intervention dans la construction d'abris collectifs. A cet égard, divers membres de la Commission estiment que les administrateurs communaux devraient connaître sans tarder quelle sera la part d'intervention du Gouvernement dans les constructions de l'espèce et quelles sont les règles qui y présideront, étant entendu que le principe de l'égalité des risques entre tous les citoyens doit être respecté.

* * *

En ce qui concerne les abris, un membre fait remarquer combien, à Anvers, il serait opportun de ne pas jeter bas tous les anciens forts n° 1 à n° 8 et tous les éléments de l'ancienne enceinte qui réserveraient à la population des abris de choix.

* * *

Du point de vue du Ministère de la Défense Nationale, la défense passive sera une œuvre de collaboration et de décentralisation. Les autorités civiles auront à accomplir la mission essentielle. Elles y seront stimulées et aidées, mais conserveront leurs responsabilités qui seront grandes. En fait, la défense passive devient une obligation légale pour le pouvoir provin-

3° Aankoop van 40,000 stormlampen;

4° Aanmaak van 4 miljoen aardzakken opgeslagen in de groote centra van het land;

5° Aanmaak van 515,000 passieve maskers, 100,000 actieve maskers en 500 isolatietoestellen;

6° Aankoop van 1 miljoen zandzakken tegen brand die, met de medewerking van het leger, onder de burgerbevolking der groote centra worden verdeeld, om op de zolders te worden bewaard met het oog op vlug ingrijpen bij brand.

7° Aandeel in het bouwen van collectieve dekkingen. In verband hiermede waren verscheidene leden der Commissie van meening dat de gemeentebesturen ten spoedigste zouden moeten weten wat het aandeel van de Regeering zal zijn in den bouw van deze dekkingen en welke regelen dien aangaande zullen gelden, met dien verstande dat het beginsel van de gelijkheid der risico's over al de burgers moet worden verdeeld.

* * *

Wat de schuilplaatsen betreft deed een lid opmerken hoezeer het zou passen dat te Antwerpen al de oude forten 1 tot 8 niet zouden worden gesloopt, zoomin als de overige elementen van de vroegere omheining, waarin de bevolking een onderkomen zou kunnen vinden.

* * *

Van het standpunt van het Ministerie van Landsverdediging zal de passieve verdediging een werk van samenwerking en decentralisatie zijn. De burgerlijke overheid zal de voornaamste opdracht te vervullen hebben. Zij zal daarin aangemoedigd en geholpen worden, doch heel haar verantwoordelijkheid, die groot is, behouden. In feite wordt de passieve verdediging

cial et pour le pouvoir communal au même titre que la police, l'hygiène, la voirie, etc. Cette obligation devrait être inscrite dans la loi provinciale et dans la loi communale pour que nul n'en ignore. Ce souci de la défense passive doit devenir un souci permanent pour les autorités responsables et des mesures de coercition devront être prévues pour les cas de défaillance persistante.

* * *

A côté du Commissariat général qui aura la haute main sur la défense passive, se placera une Inspection générale dotée des éléments techniques indispensables pour éclairer les autorités civiles sur leur mission.

Ces éléments techniques seront, avant tout, fournis par d'anciens officiers et d'anciens ingénieurs ayant une grande expérience et consentant à assumer, moyennant une rétribution modique, une tâche difficile, complexe et absorbante.

Les laboratoires et les services techniques de l'armée, ainsi que les commandements de province, fourniront aux autorités civiles la plus large collaboration.

* * *

Un arrêté royal paraîtra prochainement, qui règlera dans le détail :

1º l'organisation et le fonctionnement du Commissariat général et de l'inspection générale;

2º l'organisation à réaliser à l'échelon provincial et à l'échelon communal;

3º le recrutement et l'organisation des unités de la garde civile à l'échelon provincial, régional et communal.

een wettelijke verplichting voor de provinciale en voor de gemeentelijke overheid, juist zooals de politie, de volksgezondheid, de wegen, enz. Deze verplichting zou in de provinciewet moeten worden geschreven alsook in de gemeentewet, opdat iedereen haar zou kennen. Deze zorg voor de passieve verdediging moet een bestendige zorg worden voor de verantwoordelijke overheid en dwangmaatregelen moeten worden voorzien voor de gevallen van halsstarrige nalatigheid.

* * *

Naast het Algemeen Commissariaat, dat de hooge hand houdt aan de passieve verdediging, wordt een Algemeene Inspectie geplaatst, beschikkend over de noodige technische elementen om de burgerlijke overheid voor te lichten bij haar taak.

Deze technische elementen zullen vooral worden geleverd door gewezen officieren en gewezen ingenieurs met een groote ervaring en die erin toestemmen, mits een lichte bezoldiging, een moeilijke, ingewikkelde en omslachtige taak te vervullen.

De laboratoria en de technische diensten van het leger, alsook de provinciecommando's, zullen in de ruimste mate met de burgerlijke overheid medewerken.

* * *

Een koninklijk besluit zal eerlang verschijnen tot omstandige regeling van :

1º de inrichting en de werking van het Algemeen Commissariaat en van de Algemeene Inspectie;

2º de inrichting op de provinciale sport en op de gemeentelijke sport;

3º de aanwerving en de inrichting van de eenheden der burgerlijke wacht op de provinciale, gewestelijke en gemeentelijke sport;

La Garde civile formera une réserve de personnel instruit et outillé en matériel portatif. Ce personnel sera destiné à venir en aide aux services organisés dès le temps de paix, mais qui seront insuffisants en temps de guerre.

Ces services sont notamment les suivants :

1° *Les pompiers.* — Il existe actuellement dans le pays de 9,000 à 10,000 pompiers soumis à la loi du 15 mars 1935. Il en faudrait au moins 30,000 en temps de guerre. La Garde civile devra fournir ce renfort. Malgré la loi de 1935, il reste beaucoup à faire pour les corps de Sapeurs-Pompiers. Le prestige de leur cadre d'officiers devrait être accru. Les règlements de discipline devraient être renforcés. L'Etat devrait, comme jadis, leur fournir les armes qui leur permettraient de faire, comme il convient, les exercices à rangs serrés et les services d'honneur. La France nous donne l'exemple à cet égard, en dehors même du service d'incendie de Paris, confié, comme on le sait, à un régiment d'élite de l'armée, qui peut, en cas de mobilisation, aligner plus de 8,000 sapeurs expérimentés et entraînés, encadrés par un remarquable corps d'officiers.

2° *La police.* — Celle-ci aura une lourde tâche à accomplir pour assurer, notamment, les évacuations, la garde des lieux abandonnés, la surveillance des suspects, etc.

En ce qui concerne les évacuations, plusieurs membres de la Commission insistent pour que des règles soient instituées qui faciliteront la tâche des administrateurs communaux;

3° *La voirie.* — Ce service aura à assurer les déblaiements et les nettoiemens;

4° *L'hygiène et les secours sanitaires.* — Il faudra à la Croix-Rouge de nombreux auxiliaires;

De burgerlijke wacht zal een voorraad leveren van opgeleide en met draagbaar materieel uitgerust personeel. Dit personeel moet ter hulp komen aan de diensten in vreedstijd ingericht, doch die in oorlogstijd ontoereikend zullen zijn.

Deze diensten zijn nl. de volgende :

1° *De brandweer.* — Er zijn thans in het land 9,000 tot 10,000 brandweermannen onderworpen aan de wet van 15 Maart 1935. In oorlogstijd zijn er ten minste 30,000 noodig. De burgerlijke wacht zal dit tekort moeten aanvullen. Ondanks de wet van 1935, blijft er veel te doen voor de brandweerkorpsen. Het prestige van hun officierenkader zou moeten worden verhoogd. De tuchtreglementen zouden moeten worden verscherpt. De Staat zou als voorheen hun wapenen moeten leveren om, zooals het behoort, oefeningen in gesloten gelederen en eerediensten te verrichten. In dit opzicht geeft Frankrijk ons het voorbeeld, afgezien van den brandweerdienst te Parijs die, zooals men weet, toevertrouwd is aan een keurregiment van het leger dat, bij mobilisatie, meer dan 8,000 ervaren en getrainde brandweermannen kan leveren, onder de bevelen van een uitstekend officierenkorps.

2° *De politie.* — Deze heeft een zware taak te vervullen om onder meer de ontruiming te verzekeren alsook de bewaking van de ontruimde plaatsen, het toezicht op de verdachten, enz. Wat betreft de ontruimingen, vragen verscheidene leden der Commissie met nadruk, dat regelen zouden worden voorgeschreven om de taak der gemeentebesturen te vergemakkelijken;

3° *De wegen.* — Deze dienst zal voor opruiming en reiniging moeten zorgen;

4° *Volksgezondheid en geneeskundige hulp.* — Het Roode Kruis zal veel hulpkrachten noodig hebben.

5° *Le guet*. — Des services de guet et de liaisons devront être institués partout.

* *

Là où l'échelon provincial et l'échelon communal ne suffiront pas, un échelon régional sera institué. Ce sera le cas, notamment, dans les contrées industrielles, où des agrégats de communes constituent des agglomérations de fait.

* *

D'aucuns ont paru surpris de voir figurer parmi les dépenses du budget l'institution d'un Musée de la protection aérienne. En vérité, il s'agit tout simplement d'un service central de renseignements, où seront exposés, à la vue des autorités civiles et des personnes désireuses de collaborer à la défense passive, tous les modèles, maquettes, échantillons, dessins, etc. de nature à les renseigner dans le choix des dispositifs à adopter.

* *

Votre Commission a adopté le budget par 16 voix contre une et le présent rapport à l'unanimité.

Le Président-Rapporteur,
PAUL CROKAERT.

5° *De uitkijk*. — Diensten voor uitkijk en verbinding moeten overal worden ingericht.

* *

Waar de provinciale sport en de gemeentelijke sport niet volstaan, zal een gewestelijke sport worden ingericht. Dit zal onder meer het geval zijn in de industriegebieden waar belendende gemeenten feitelijke agglomeraties vormen.

* *

Sommige leden stelden met verrassing vast dat de uitgaven van de begroting de oprichting voorzien van een Museum van de luchtbescherming. Feitelijk geldt het hier eenvoudig een centrale inlichtingsdienst waar, ten behoeve van de burgerlijke overheid en van de personen die willen medewerken aan de passieve verdediging, alle stoffen, modellen, monsters, teekeningen, enz. worden tentoongesteld tot voorlichting bij de keuze der in te voeren toestellen.

* *

Uwe Commissie heeft de begroting met 16 stemmen tegen 1 stem aangenomen en dit verslag bij eenparigheid van stemmen.

De Voorzitter-Verslaggever,
PAUL CROKAERT.